

Úgy gondolom, hogy Egyesületünk több évtizedes, következetes munkája, amelyet az elektronikai kultúra elterjedéséért, a hazai elektronikai iparért és azon belül elektronikai alkatrésziparunk kiemelt fejlesztéséért kifejtett, joggal nyerte el mind a szakemberek, mind az országos vezetők elismerését, tiszteletét.

Ha csak azt vizsgáljuk, mit tett Egyesületünk a hazai elektronikai alkatrésziparért, akkor első helyen az évtizedek óta, rendszeresen megtartott alkatrész-konferenciákra és -szemináriumokra utalok. Ebben is kiemelkedő helyet foglal el, az utolsó évtizedben végzett munka, melynek leghűbb, legpontosabb bemutatása az lehet, ha felidézünk ezen országos alkatrész-konferenciák, -szemináriumok egyes koncepcióit, megállapításait, eredményeit, javaslatait, határozatait, az 1974. évi pécsi alkatrész-konferenciától, napjainkig.

Először vegyük sorra az egyes állomásokat: 1974. Pécs; 1975. Szeged; 1977. Székesfehérvár; 1978. Kecskemét; 1979. Szombathely; 1980. Győr; 1981. Siófok; 1982. Kecskemét; 1983. Debrecen.

Részletek az *Előterjesztés*ből: (1974–75)

- a fejlődés ütemét célszerű lenne a következő időszakban is legalább változatlan szinten tartani, mivel az elektronika, a népgazdaság minden ágazatának továbbfejlődését is meghatározza;
- míg 1965-ben a beépített alkatrészek 77%-a hazai termék volt és csak 23% az import, addig 1970-ben ez az arány 50–50%-nak adódott. 1975-re 32% hazai ellátás mellett, az import 68%-ra nő. Egyes korszerű alkatrészek iránt megnyilvánuló keresletnövekedés pedig, még a legmerészebb tervezést is felülmúlta;
- az elektronikai alkatrészek többségének gazdaságos termelése a nagy sorozatgyártást kívánja, néha többszörösen meghaladva a hazai szükségleteket. A gazdaságos gyártás érdekében ezen többlettermelés kielégítő áron exportra kerül és ilyen mértékben fedezi az importot;
- a túlzott nyereségelvadás következtében nem marad a vállalatoknál a szinttartást érdemileg meghaladó fejlesztési eszköz. Más forrásból nincs kielégítő visszatáplálás arra, hogy a forradalmian új alkatrészek gyártását meghonosítsák. Ha az új alkatrészek ésszerű választékát nem vesszük hazai gyártásba, nem lesz mit felajánlani a nemzetközi együttműködés során, árucseréként. Elektronikai iparunk így nem csak a nemzetközi szintről szorul ki, hanem

minden műszaki haladásból is kizáródik. Az egész népgazdaságnak kulcskérdése az elektronikai ipar és alkatrész-bázisának fejlődése;

- a környező szocialista országok kormányzatai felismerték (és a kapitalista országok kormányzatainál régen elfogadott gyakorlat), hogy tudomásul kell venni: nemcsak az elektronikai alkatrészipar, hanem az egész elektronikai ipar termelésének haszna, technikai korszerűséget meghatározó hatása, jelentős részben, a népgazdaság más ágazataiban realizálódik és az elektronikai ipar növekedésének kiemelkedő ütemét – világszerte – más nemzetgazdasági ágazatokból történő tökélt csoportosítással is biztosítani kell;
- a környező szocialista országok, beleértve a Szovjetuniót is, nincsenek és nem is lesznek abban a helyzetben, hogy a legkorszerűbb alkatrészekből (amelyekből ők is importra szorulnak) a mi iparunkat kisegítsék. Fentiekből az következik, hogy az idő függvényében kinyúló alkatrészellátási olló, elsősorban a tőkés alkatrész-import túrheterlen növekedését fogja jelenteni és ezzel a magyar ipart a tőkés piac mindenkori változásainak megengedhetetlenül kiszolgáltatja. Túlzás nélkül kell arra a tényre is felhívni a figyelmet, hogy a fenti helyzet a népgazdaság minden ágát igen kényesen fogja érinteni;
- a magyar népgazdaság érdekeit az szolgálja, ha az évtizedek óta hirdetett, de az elektronikában végre nem hajtott komplex fejlesztést tűzzük ki célul abból a megfontolásból, hogy ez az ipar viszonylag kevés alapanyagból, egyre növekvő szellemi befektetéssel, jelentős népgazdasági eredményt produkál, nemcsak saját alágazatában, hanem a nemzetgazdaság minden területén. Ezért 10 éves komplex rekonstrukciós és fejlesztési programot kell végrehajtani az V. ötéves tervtől azzal a céllal, hogy a magyar elektronikai ipar, a 80-as évek népgazdasági elektronikai szükségleteit magasabb szinten tudja kielégíteni, valamint alkalmas és képes legyen a legkorszerűbb megoldásokkal részt venni a nemzetközi munkamegosztásban.

Részletek az 1974. évi pécsi konferencia megállapításából és határozataiból:

- a konferencia határozott iparfejlesztési koncepció kialakítását tartja szükségesnek, az alkat-

részellátás jövőbeni stabilizálására, illetve helyes arányainak kialakítására;

- a konferencia szükségesnek tartja a fejlesztési munkák mielőbbi hatékony befejezésének és a korszerű alkatrészek gyártásbevezetésének biztosítását;
- a konferencia javasolja az illetékeseknek, fontolják meg:
  - az alkatrészipar megfelelő kormányprogram szerinti fejlesztését, a túrhetetlenül növekvő import ellensúlyozására;
  - az állami nyereségelvonási rendszer revízióját az alkatrésziparban, illetve az állami támogatás (vagy hitel) jelentős növelését;
- a konferencia szükségesnek tartja az elektronikai alkatrészipar alapanyagellátási problémáinak rendezését (pl. finom fémárúk, kerámiák és vegyipari termékek).

Részletek az 1975. évi szegedi konferencia megállapításaiból, javaslataiból és határozataiból:

- a konferencia egyetértőleg tudomásul vette az 1974. évi pécsi alkatrész-konferencia határozata nyomán elkészített társadalmi előterjesztést, amely a magyar elektronikai ipar fejlődési problémáiból kiindulva, a magyar alkatrészipar helyzetét tárta fel az illetékes párt- és társadalmi fórumok előtt;
- a konferencia felkéri a HTE vezetőségét, hogy szükség esetén, nyújtson további társadalmi segítséget az illetékes párt- és gazdasági fórumoknak egy megfelelő döntés előkészítéséhez. Ehhez a munkához a konferencia a maga részéről annak ismételt kihangsúlyozásával kíván hozzájárulni, hogy a magyar elektronikai ipar – és ezen belül az alkatrészipar – teljes rekonstrukciójának igénye túl nő egyetlen tárca keretein és azt mindenképpen az egész népgazdaság érdekeit figyelembe véve kell eldönteni;
- a konferencián elhangzott elemző előadások és viták feltárták mindazon ellentmondásokat, amelyekkel ma a hazai készülék- és berendezésgyártó, valamint alkatrészipar küzd. Világosan kifejezésre jutott, hogy az elmúlt évek liberálisabb alkatrész importja sem oldotta meg a magyar elektronikai berendezésipar korszerűségi problémáit, tehát az egész alágazat ellentmondásai messze mélyebbek, sem mint, hogy csupán az alkatrészellátás kérdéseire lehetne a problémát leegyszerűsíteni;
- szükséges, hogy a berendezésgyártó ipar és annak konstruktőrei a jövőben nagyobb figyelmet fordítsanak a berendezés- és rendszerorientált áramkörök alkalmazására, amelyek előnyösen illeszkednek a magyar ipar kis- és közepes sorozataihoz;
- párhuzamosan kell megvizsgálni az igen nagy nyugati alapanyag import hazai, illetve KGST relációra történő terelésének biztonságos lehetőségét.

Részletek az 1977. évi székesfehérvári konferencia megállapításaiból, javaslataiból, határozataiból:

- a konferencia változatlanul elsőrendű feladat-

nak ítéli elektronikai alkatrésziparunk átfogó rekonstrukcióját, ezen belül:

- a kiépítés alatt levő aktív alkatrész-bázis továbbfejlesztését;
- a passzív alkatrészipar és az elektromechanikai alkatrészgyártás továbbfejlesztésének fokozását;
- a konferencia fontosnak tartja, hogy elkészüljön elektronikai iparunk átfogó, hosszú távú, évenként aktualizálendő, szelektív nyilvánosságú, 15 éves fejlesztési terve;
- a konferencia kihangsúlyozza, hogy tovább kell fejleszteni az elektronikai alkatrészipar szervezettségét, szervezeti rendjét, az egész elektronikai ipar szervezettségének rendszerszemléletében;
- az ipari bázisok kiépítésével és átfogó, egységsítési koncepció kidolgozásával elő kell segíteni az egész elektronikai ipar, ezen belül az alkatrészipar hatékonyságának fokozását.

Részletek az 1978. évi kecskeméti konferencia megállapításaiból, javaslataiból, határozataiból:

- a hazai elektronikai alkatrészipari helyzet lényegében nem változott, az alkatrészipar fejlesztésének szükségessége változatlanul fennáll, sőt a gyors intézkedések igénye ma még idősebb. Ezért örömmel vette tudomásul, hogy az elektronikai ipar és azon belül az alkatrészipar 1990-ig szóló fejlesztési koncepciója elkészült és az még ebben az évben felsőszintű döntésre kerül. Ezzel kapcsolatosan a konferencia szükségesnek tartja kihangsúlyozni, hogy a döntésnek ebben az évben való meghozatala már elengedhetetlenül fontos;
- elektronikai alkatrésziparunkban a VI. és VII. ötéves tervidőszakban egyenletesen, szelektív módon, átfogó technológiai rekonstrukciót kell végrehajtani. Figyelembe véve alkatrésziparunk népgazdasági jelentőségét és jelenlegi elmaradottságát, javasoljuk, hogy annak fejlesztését minden környezeti körülmények között, kiemelten, késleltetés nélkül kell végrehajtani;
- fejleszteni kell a nemzetközi munkamegosztásban való hatékony részvételt;
- azokban az alkatrész-kultúrákban, ahol a termelési nagyságrend már gazdaságos alapot nyújt, fokozatosan meg kell oldani az alapanyag, félkésztermék és a főbb termelőeszközök gyártását is;
- a technológiai rekonstrukciót olyan ipari szervezetben kell végrehajtani, amely a teljes termelési folyamaton belül érdekazonosságot teremt, erő- és eszközorientációra épül, továbbá kölcsönös előnyöket szolgáló kapcsolatot valósít meg az alkatrész- és berendezésipar között;
- szoros kapcsolatot kell fenntartani a felsőoktatási intézményekkel és a szakmunkásképzéssel;
- határozott lépéseket kell tenni az elektronikai iparban az ésszerű, a termelési biztonságot és a gazdasági hatékonyságot fokozó egységsítés érdekében.

Részletek az 1979. évi szombathelyi konferencia megállapításaiból, javaslataiból és határozataiból:

- A konferencia örömmel vette tudomásul az illetékes állami szervek döntését, amelynek alapján megkezdődött az alkatrészipar rekonstrukciójának tervezése;
- a konferencia
  - egyhangúan támogatja az elektronikai ipar hosszú távú koncepciójában megfogalmazott alkatrészipari fejlesztési célkitűzéseket és fő irányokat;
  - kéri az országos vezető szerveket, hogy az alkatrészipar gyors ütemű fejlesztésének 1980-ban történő előkészítését és 1981. évi megkezdését gyors döntéssel tegyék lehetővé;
  - szükségesnek tartja és ezért javasolja, hogy a VI. ötéves tervidőszakra tervezett alkatrészipari fejlesztési célok, az ország nehezebb gazdasági viszonyai között is maradéktalanul valósuljanak meg;
- a konferencia kéri a KGM-et és az OMFB-t, nyújtson segítséget annak érdekében, hogy a műszaki fejlődés az elektronikában ne szenvedjen további kényszerű lelassulást;
- szükségesnek tartja, hogy minden elektronikai ipari berendezés és alkatrészgyártó vállalat szoros, célratörő együttműködést folytasson egymással és kölcsönösen támogató magatartást tanúsítson azoknak a közös ipari céloknak eléréséhez, amelyek vállalatonként differenciált módon, de végső fokon az egész elektronikai ipar hatékonyságának növelését szolgálják;
- fontosnak itéli, hogy a vállalatok segítsék elő az Elektronikai Központi Fejlesztési Program megalapozott kidolgozását.

Részletek az 1980. évi győri konferencia megállapításaiból, javaslataiból és határozataiból:

- mint azt éveken keresztül a konferenciák határozataiban szorgalmaztuk, most is nyomatékosan fontosnak itéljük az Elektronikai Központi Fejlesztési Program elfogadását és a megvalósításhoz, határozott intézkedések mielőbbi megtételét;
- szükségesnek tartjuk, hogy minden elektronikai ipari berendezést és alkatrészt gyártó vállalat szoros, célratörő együttműködést folytasson egymással és kölcsönösen támogató magatartást tanúsítson azoknak a közös ipari céloknak eléréséhez, amelyek vállalatonként differenciált módon, de végső fokon az egész elektronikai ipar hatékonyságának növelését szolgálják.

Részletek az 1981. évi siófoki konferencia megállapításaiból és határozataiból:

- mint azt éveken keresztül a konferenciák határozatai szorgalmazták, most is nyomatékosan fontosnak itéljük az Elektronikai Központi Fejlesztési Program elfogadását és a megvalósításhoz, a határozott intézkedések mielőbbi megtételét, kihangsúlyozva, hogy a döntésnek ebben az évben való meghozatala már elengedhetetlenül fontos;

- szükségesnek tartjuk, hogy a programon belül a „mikroelektronika” fejlesztése népgazdasági jelentőségének megfelelő szintű preferenciában részesüljön;
- javasoljuk az erő- és eszközkoncentrációt a célkitűzések eredményes megvalósítása érdekében egyértelműen végrehajtani;
- a hibrid integrált áramkörök, passzív alkatrészek, elektromechanikus alkatrészek és egységesített elemek gyártásához szükséges termelési kapacitás bővítéséhez gondoskodni kell a beruházási és forgóeszköz bővítési alap fedezéséről;
- javasoljuk, hogy nem adminisztratív, hanem műszaki, gazdasági és kereskedelmi eszközökkel kell elősegíteni a katalógus áramkörök egységesítését.

Részletek az 1982. évi kecskeméti konferencia megállapításaiból, javaslataiból és határozataiból:

- a szemináriumok határozataiban is éveken keresztül szorgalmazott Elektronikai Központi Fejlesztési Program, 1981. decemberében kormányhatározatban nyert elfogadást. Ezzel elkezdődhetett a program megvalósításának időszaka;
- a berendezések tervezésénél elő kell segíteni a gazdaságosan előállítható berendezésorientált áramkörök gyakorlati alkalmazását;
- a passzív alkatrészek, hibrid integrált áramkörök, elektromechanikus alkatrészek, szerelvények területén a hitelpolitika ésszerű alkalmazásával és rugalmas formálásával elő kell segíteni az ipar rekonstrukcióját és a struktúraváltás megvalósításának pénzügyi alapjait;
- az elektronikai berendezésgyártók megfelelő ellátása, a belföldi és import források kedvező arányának kialakítása érdekében – az EKFP célkitűzéseivel összhangban – a kereskedelmi választékjegyzékek felhasználói véleményezésének figyelembevételével, ki kell alakítani az optimális, egységes alkatrészválasztékot.

Részletek az 1983. évi debreceni konferencia megállapításaiból, javaslataiból és határozataiból:

- a mikroelektronika területén eredményes előrehaladás történt a tervezett feladatok teljesítésében. A MOS technológia telepítése, a tervezés és maszkgyártás fejlesztése, a tervezettnek megfelelően halad. A kutatás-fejlesztés, a bipoláris technológia területén előirányzott feladatok megoldása a külső nehézségek miatt, nem halad a tervezett szerint;
- a nem mikroelektronikai alkatrészek területén sikerült ugyan megvalósítani a fólia-, réteg-, elektrolitkondenzátorok, stronciumferritek, fémrétegellenállások fejlesztési feladatait, de domináns tőkés import alkatrészek hazai fejlesztésének munkálatait nem lehetett beindítani (elektromechanikus alkatrészek, kerámia alkatrészek és formatetek). Biztató előrelépés történt a hibrid integrált áramkörgyártás megvalósítása érdekében, de itt is szükséges a végrehajtás meggyorsítása;

- a szeminárium szükségesnek tartja felhívni az illetékesek figyelmét, hogy
  - az EKFP-ben szerepeltetett összes alkatrész egyidejű fejlesztéséről gondoskodni kell;
  - mivel a népgazdaság elektronizálása szempontjából fontos követelmény az elektronikai ipar legfontosabb szakterületeinek komplex fejlesztése, ezért gondoskodni kell az EKFP-ben rögzített feladatok mellett, a berendezésgyártó ipar egyidejű fejlesztéséről is.

Úgy gondolom, hogy az elmúlt tíz esztendő felidézése után, a szakember — különösen akkor, ha át is élte ezeket az éveket vagy netán azok részese is volt — azonnal mérleget tud készíteni, mennyi is az, amit az 1974. évi, pécsi-alkatrész konferencia óta megvalósítottunk és mennyi az, amivel még önmagunk előtt sem tudunk teljesen elszámolni. Csak

annyit szeretnék kérni minden szakembertől, aki mérleget akar készíteni, hogy eredményeinket és gondjainkat a világ elektronikai fejlődésének értékrendjében és átfogóan ítélje meg!

A múltban végzett egyesületi munka felidézése után, befejezésül, szeretnék tájékoztatást adni arról, hogy Egyesületünk idei alkatrész-konferenciájának tiszteletére, HÍRADÁSTECHNIKA című folyóiratunk szeptemberi és októberi számát alkatrész célszámként jelentetjük meg. Ezekben a számokban az alkatrészoktatásban, -kutatásban, -fejlesztésben, -gyártásban, -ellátásban — stb. dolgozó szakértők szólalnak meg, a maguk területén végzett munkáról és az elért eredményekről.

Dr. Tófalvi Gyula
főszerkesztő